

Az ideálshoz képest hol tart jelenleg a hazai közoktatási rendszer?

A 21. századi tanóra tíz ismérve

A digitális technológia bevonása az oktatásba, a tananyag kipróbálása a gyakorlatban, a pedagógus segítői szerepe – csak néhány szempont, amelyek a 21. századi tanórákon már elengedhetetlenek lennének. A lapunk által megkérdezett tanügyi illetékesek szerint a hazai közoktatási rendszer még messzemenően nem nőtt fel ahhoz a feladathoz, hogy gyakorlatban is alkalmazni tudja egy nyugati mintában felsorolt szempontok többségét.

A 21. századi oktatás tíz fő ismértét gyűjtötte össze tudományos cikkében Patrick Goertz texasi (USA) pedagógus 2015-ben. Az eredeti cikk címe: 10 Signs of a 21st Century Classroom, amely a www.edutopia.org honlapon megtalálható, a magyar változata pedig a www.moderniskola.hu internetes oldalon. A szerző állítása szerint a kidolgozott tíz tétel bármilyen iskolai tanórára kivetíthető, a reál és humán tantárgyak esetében is egyaránt alkalmazható.

Mi kell a modern oktatáshoz?

Első szempont a listán a digitális technológiák, technikai újítások bevonása az oktatásba. A szerző szerint nemcsak a technológia hétköznapi használatáról van itt szó, hanem efféle lehetőségek, célkitűzések biztosításáról a tanórán, amelyek segítségével az iskolások eredményeket érhetnek el tanulmányaik során. A következő kritérium az együttműködő környezet biztosítása a tanórák keretében, mivel a nagybetűs életben is egyre gyakrabban elvárás a kiváló csapatmunka, a társakkal való megfelelő együttműködés, az egyéni teljesítmények előtérbe helyezése helyett. Lehetőség a kreativitás kibontakoztatására – fontos elvárás ez is a 21. századi oktatási rendszerben. A kreatív megnyilvánulás nemcsak jó felfogóképességet teremt, hanem a gyerekek önbizalmát is nagyban megnöveli – állítja a szerző. Fontos továbbá a kérdésalapú témamegközelítés a tanórákon. Lényeges ugyanis, hogy az új témákat a tanulók kérdéseire válaszolva közelítsék meg a tanárok. Emellett pedig az sem elhanyagolható, hogy a diákok mennyire tudják értelmezni, megmagyarázni az órán megtanult tananyagot, elméleteket – áll a cikkben.

Megoldásközpontú gondolkodás

Önreflexió, azaz önvizsgálat, véleményünk, gondolkodásunk helyességének vagy helytelenségének a felülvizsgálata – ez a hatodik szempont a listán. A cikk írója szerint manapság kiháló félben van a naplóírás, a tanultak folytonos feljegyzése, ami igazán sajnálá-

tos. Holott, ha a tanuló gyakorolja az önvizsgálatot, képes ezzel megerősíteni a tanulási képességét. A cikk hetedik paragrafusa szerint a pedagógusoknak feladatuk, hogy megoldásközpontú hozzáállást építsenek be a gyerekek gondolkodásmódjába, hogy eredményesen közelítsék meg a kihívásokat. Az efféle problémamegoldó módszerek pedig messzemenően túlmutatnak a matematikaórákon. A következő követelménye a 21. századi oktatásnak, hogy egyes tantárgyak esetében biztosítsa a „kézzel fogható tanulást”, azaz minden lehetőséget meg kell ragadni, amivel összeköthető a való világ a tananyaggal.

Eltűnő klasszikus tanármodell?

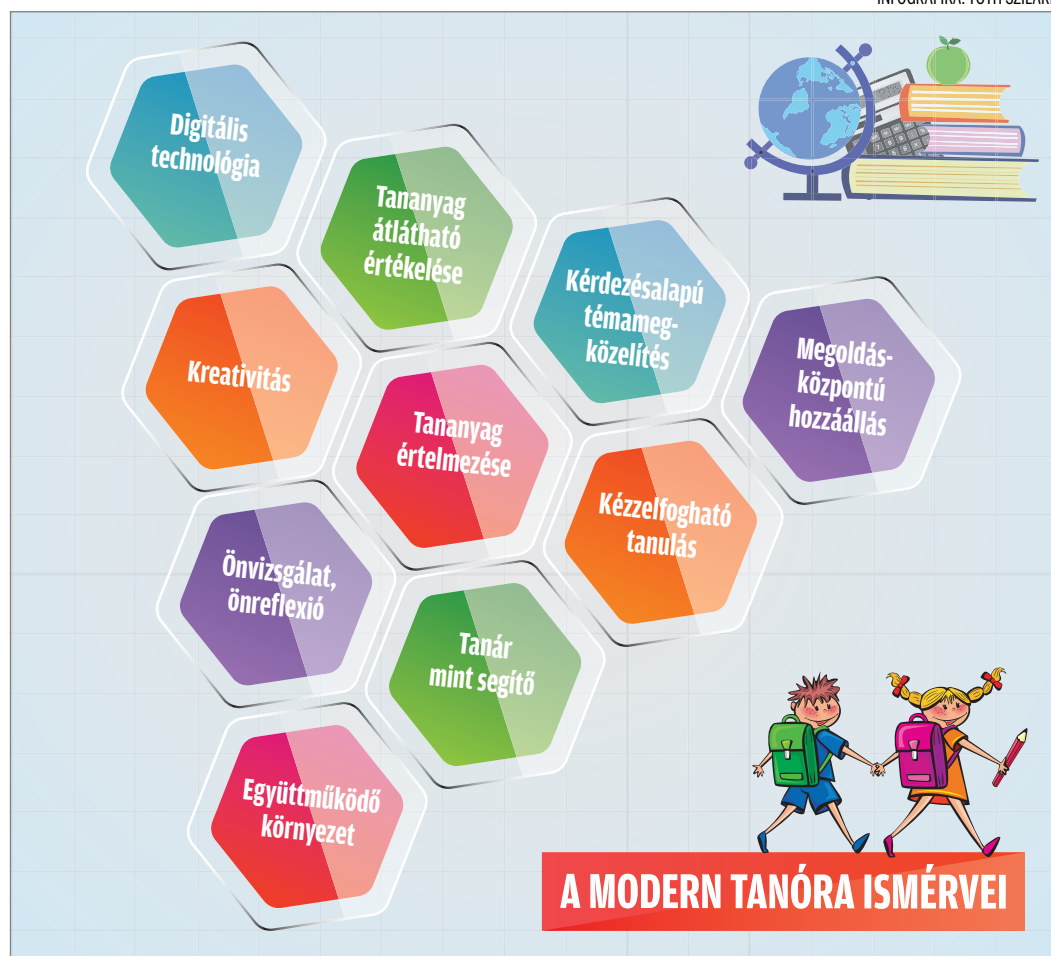
Tanár mint segítő – az utolsó előtti álláspont a listán. A modern oktatási felfogás nem támogatja már az autoriter (tekintélyelvű) tanárt, aki az osztály elé egyedül kiállva a táblára

A jelenlegi romániai kerettantervek szűkítése sem teszi lehetővé, hogy maradéktalanul teljesüljenek a fentebb felsorolt szempontok a közoktatási rendszerünkben

kaparja a tananyagot. A pedagógusi szerepnek ma már főképp rugalmasnak kell lennie – áll a szerző indoklásában. Az utolsó, tizedik szempont a listán pedig a tananyag átlátható értékelése. Fontos ugyanis, hogy a pedagógus pontosan tisztázza a követelményeit a tanulók felé.

Oktatási szakértő véleménye

Ferencz Salamon Alpár csíkszeredai oktatási szakértő szerint az imént említett szempontok mérvadóak a modern oktatásban, a romániai közoktatási rendszerünkben pedig főként pedagógus- és iskolafüggőek. Iskolafüggőek azért, mert nem mindegyik tan-

Egy helyen a lényeg. A 21. századi oktatás tíz fő ismértét gyűjtötte össze cikkében Patrick Goertz

intézet rendelkezik egyforma technikai felszereltséggel, illetve pedagógusfüggőek, mivel az oktatók más-más módszerekre esküsznek a tanítás terén. Megjegyezte azt is, hogy a jelenlegi romániai kerettantervek szűkítése sem teszi lehetővé, hogy maradéktalanul teljesüljenek a fentebb felsorolt szempontok a közoktatási rendszerünkben. Mint mondta, ahhoz, hogy ez a tíz kitétel teljesüljön, elsősorban a gyermekközpontú oktatás fele kell nyitni. „A 21. századi gyerekeknek 21. századi igényei vannak. Csak egy modern felfogású pedagógus képes 21. századi gyerekeket megfelelően tanítani, és tanórát tartani nekik” – húzta alá. Ezt példaként is alátámasztotta. „Fontos a technológia bevonása a közoktatásba. Ha ez nem történik meg, hamar unalmasná válhat az iskolásoknak a tanultak értelmezése. Továbbá, a tanulót arra kell nevelni, hogy hálózatokban, együttműködve dolgozzanak társaikkal, hiszen később ez fontos feltétel az életben való boldoguláshoz” – zárta az oktatási szakértő.

Fejlődni kell még

Görbe Péter, Hargita megye főtanfelügyelője a következőképpen látja. „Jó és fontos teóriák alapfokon, de mint minden, ezek is csak egy ehhez megfelelő környezetben hasznosíthatók. A mi oktatási rendszerünk még mindig el van tolódva az elmélet, az információhalmozás felé. Továbbá sok esetben inkább az egyéni teljesítményeket ismeri el a csapatmunka helyett” – fogalmazott a főtanfelügyelő. Hozzátette, az is

mérvadó, hogy a pedagógusok milyen módszerrel tanítanak. „A hagyományosnak nevezett oktatási módszerek inkább tanárbarátibbak. Egyszerűbb ugyanis az oktatónak, hogy felírjon például egy másodfokú egyenletet a táblára, aztán pedig egy-két példát megold a tanár, majd a gyerekek, és így tovább. Azonban a cikkben említett korszerűbb oktatási módszerek már nem minden itthoni közegben, osztályban alkalmazhatók” – fogalmazott Görbe Péter. Rámutatott, a következő tanévtől az oktatási minisztérium új kerettantervet vezet be az 5-8-as tagozatokba, amely a romániaiaknál jobban működő tanügyi rendszerekből vett át elemeket.

Kedvezőtlen tanügyi rendszer

A modern pedagógiai szakirodalom alaptételeit tartalmazza a fentebb felsorolás – mondta érdeklődésünkre Varga László, a csíkszeredai Márton Áron Főgimnázium igazgatója. „Véleményem szerint a hazai iskolavezetőknek 95 százaléka, a pedagógusoknak pedig 75-80 százaléka tisztában van ezekkel a tételekkel. Nagyon sok hazai tanintézetben már alkalmazzák a felsoroltak többségét, vagy törekednek a megvalósításukra. Nincs nagy lemaradás a fejekben, inkább a közoktatási rendszerünk nem kedvez, hogy a pedagógusok e kritériumok alapján járjanak el” – vélekedett az igazgató.

MOLNÁR RAJMOND

PISA-felmérés eredményei

A 2015-ös PISA (angol szó, amely a nemzetközi tanulói teljesítménymérés programját jelenti) tesztek eredményeit hozta nyilvánosságra nemrég a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD). A tizenéves gyerekek tudásának alapján Románia az európai sereghajtó országok közé tartozik. Az aktuális PISA-tesztek pontszámaiból kiderül, hogy Szingapúr áll az élen, a városállamot Japán követi, míg európai elsőként Észtország jelent meg a dobogón. Magyarország a középmezőnyben végzett, míg Románia az uniós tagországok közül az utolsó előtti a rangsorban. A felmérések jól tükrözik azt a tényt, hogy az ázsiai oktatási rendszer messze a legeredményesebb a világon: az első tízben hét távol-keleti állam nevével is találkozhatunk, míg Európából csak Észtország és Finnország képviselteti magát a legjobbak közt. Európát tekintve jól kirajzolódik az a tény, hogy a skandináv államok, a balti államok és a nyugati országok állnak a legjobban az oktatás terén. Magyarország az összesített táblázat alapján a mezőny közepén helyezkedik el, a mért hetven ország közül a harmincötödik. Fontos ugyanakkor kiemelni Románia helyzetét is: az uniós tagállamok között az utolsó előtti helyen található, egyedül Ciprus végzett mögöttünk. A kontinens egészét tekintve elmondhatjuk, hogy csak Moldovában, Törökországban, Albániában, Montenegróban, Grúziában, valamint Koszovóban felkészületlenebbek a fiatalok, mint Romániában.